

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Schema twee regimes in één instelling

wet
zorg en
dwang

Schema twee regimes in één instelling

Inleiding

De Wzd geldt voor alle mensen met een verstandelijke beperking of een psychogeriatrische aandoening.

De Wvggz geldt voor alle mensen met een psychiatrische aandoening.

De wetten stellen de behandeling van de cliënt voorop, die moet op de juiste plek de beste zorg krijgen. De instelling waarin deze zich bevindt of het stelsel van waaruit de zorg wordt gefinancierd is daarbij irrelevant. Dat betekent dat in één zorginstelling mensen met verschillende voorliggende problematiek kunnen verblijven die onder verschillende wettelijke regimes kunnen vallen. Op deze situatie ziet dit schema.

Voor samenloop en de overgang tussen beide regimes is een aparte handreiking samenloop beschikbaar.

Dit schema heeft betrekking op de vraag aan welke vereisten een zorginstelling zorginhoudelijk minimaal moet voldoen bij de uitvoering van zowel de Wvggz als de Wzd.

Uitgangspunt

Uitgangspunt in zowel de Wzd als de Wvggz is dat gedwongen zorg altijd het 'ultimum remedium' is.

Het is dus: 'gedwongen zorg nee, tenzij.....'

Hierbij dienen de volgende aandachtspunten te worden betrokken:

- in principe wordt zorg geleverd op basis van vrijwilligheid;
- onvrijwillige/verplichte zorg wordt alleen als uiterste middel overwogen, indien er geen mogelijkheden voor vrijwillige zorg meer zijn;
- voorgenomen onvrijwillige/verplichte zorg moet altijd beoordeeld worden op basis van proportionaliteit, subsidiariteit, noodzakelijkheid en doelmatigheid, effectiviteit en veiligheid.

Terminologie waarvan de uitleg/inhoud hetzelfde is

WZD	WVGZ
Onvrijwillige zorg	Verplichte zorg
Cliëntenvertrouwenspersoon	Patiëntenvertrouwenspersoon.

Vereisten waar een instelling aan moet voldoen

WZD	WVGZ
Instelling opgenomen in openbaar register.	Instelling opgenomen in openbaar register, waarin is aangegeven welke vormen van verplichte zorg worden verleend.
Beschikt over een beleidsplan.	Beschikt over beleidsplan en heeft hierover advies gevraagd aan de cliëntenraad.
Instelling is aangesloten bij cliëntenorganisatie en klachtencommissie.	Instelling is aangesloten bij cliëntenorganisatie en klachtencommissie die bestaat uit een oneven aantal van ten minste drie leden die niet werkzaam zijn bij of voor de zorgaanbieder.

Algemene informatieverplichtingen van de zorginstelling aan de cliënt

WZD	WVGGZ
Verstrekt aan cliënt huisregels, cliëntenrechten en klachtenregeling en geeft hier desgevraagd een mondelinge toelichting op.	Informeert schriftelijk over de geneesheer directeur, zorgverantwoordelijke, mogelijkheid advies patiëntenvertrouwenspersoon, familievertrouwenspersoon, klachtenregeling, huisregels, richtlijnen, rechten en verplichtingen van betrokkene.
Wijst de cliënt/vertegenwoordiger op de mogelijkheid van bijstand door de cliëntenvertrouwenspersoon. Bij instemming van de cliënt verstrekt de instelling de gegevens van de cliënt aan de clientvertrouwenspersoon.	Informatieplicht van de zorgaanbieder, zorgverantwoordelijke, geneesheer-directeur en burgemeester aan betrokkene over de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon. Wijst familie van cliënt op de mogelijkheid van bijstand door de familievertrouwenspersoon.

Opname in de instelling

WZD	WVGGZ
Rechterlijke machtiging.	Zorgmachtiging (zorg kan ook ambulantly)
Inbewaringstelling (Ibs)	Crisismaatregel (zorg kan ook ambulantly).

Opname en verblijf zonder rechterlijke machtiging conform artikel 21 Wzd is ook een mogelijkheid om een cliënt op te nemen. Deze vorm is echter niet expliciet in het schema 'opname in een instelling' opgenomen omdat hierin de vormen van gedwongen opname staan vermeld.

De werknemers:

De aanwijzing van deze beroepen wordt geregeld in de op dit moment ter internetconsultatie aangeboden Regeling zorg en dwang en de Regeling verplichte ggz. Deze regeling moet nog vastgesteld worden.

WZD	WVGGZ	TOELICHTING
Wzd-functionaris: <ul style="list-style-type: none">• arts;• orthopedagoog-generalist• gezondheidspsycholoog	Geneesheer-directeur <ul style="list-style-type: none">• arts, meestal psychiater. (cliëntenraad adviseert zorgaanbieder over zijn aanwijzing):	Wzd-functionaris en Geneesheer-directeur kan dus dezelfde persoon zijn, mits deze persoon arts is en onafhankelijk van de zorgaanbieder is met betrekking tot zijn taakuitoefening.
Cliëntenvertrouwenspersoon	Patiëntenvertrouwenspersoon	Kan dezelfde persoon zijn, mits deze onafhankelijk is (niet in dienst van de instelling) en het belang van de cliënt/vertegenwoordiger behartigt.
Externe deskundige wordt geraadpleegd indien verzet cliënt tegen onvrijwillige zorg in zorgplan, wanneer onvrijwillige zorg niet binnen opgenomen termijn kan worden afgebouwd.	Andere deskundigen Overleg met een andere deskundige bij het opstellen van het zorgplan ten behoeve van de zorgmachtiging	Kan dezelfde persoon zijn, mits bevoegd en bekwaam om zich in de onderhavige situatie een oordeel te kunnen vormen.

WZD	WVGGZ	TOELICHTING
<p>Zorgverantwoordelijke:</p> <ul style="list-style-type: none"> • arts, • verpleegkundige; • verzorgende individuele gezondheidszorg; <p>of</p> <p>degene aan wie een getuigschrift is uitgereikt waaruit blijkt dat met goed gevolg het afsluitende examen is afgelegd van een opleiding die is opgenomen in het Centraal register beroepsopleidingen als bedoeld in artikel 6.4.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs, voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • agogisch medewerker GGZ; • begeleider gehandicaptenzorg; • begeleider specifieke groepen; • persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg; • persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen; • thuisbegeleider; <p>of</p> <p>degene aan wie een getuigschrift is uitgereikt waaruit blijkt dat met goed gevolg het afsluitende examen is afgelegd van een opleiding die is opgenomen in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs als bedoeld in artikel 6.13 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • applied behavioral and social sciences • behavioural and social sciences • gezondheid en leven • pedagogiek • pedagogische wetenschappen • sociaal pedagogische hulpverlening <p>Taak: Opstellen, vaststellen, uitvoeren, evalueren en zo nodig aanpassen van zorgplan en voeren van overleg met cliënt</p>	<p>Zorgverantwoordelijke:</p> <ul style="list-style-type: none"> • psychiater; • klinisch psycholoog; • klinisch neuropsycholoog; • specialist ouderengeneeskunde; • arts die als verslavingsarts is ingeschreven in het door het College Geneeskundig Specialismen van de KNMG ingestelde profielregister verslavingsgeneeskunde; gezondheidszorgpsycholoog; klinisch geriater; verpleegkundig specialist geestelijke gezondheidszorg. <p>Taak: Opstellen, vaststellen, uitvoeren, evalueren en zo nodig aanpassen van zorgplan en voeren van overleg met patiënt</p>	<p>De zorgverantwoordelijke voert in de Wzd en Wvggz grotendeels vergelijkbare taken uit. De Wzd en Wvggz zorgverantwoordelijke kan enkel dezelfde persoon zijn als deze een psychiater, specialist ouderengeneeskunde of verslavingsarts is.</p>

In het dossier van de cliënt of betrokkene moet (voor zover van toepassing) zijn opgenomen:

WZD	WVGGZ
<p>In aanvulling op het patiëntendossier (7:454 van het Burgerlijk Wetboek):</p> <ul style="list-style-type: none"> • verklaring vertegenwoordiger • zorgplan • afschrift beslissing wilsbekwaamheid • redenen verzet/geen instemming cliënt/ vertegenwoordiger tegen zorgplan • evaluatie zorgplan 	<p>In aanvulling op het patiëntendossier (7:454 van het Burgerlijk Wetboek):</p> <ul style="list-style-type: none"> • zorgaanbieder • geneesheer-directeur • zorgverantwoordelijke • vertegenwoordiger • de voor continuïteit van zorg relevante familie en naasten • zorgkaart • zorgplan • afschrift beslissing wilsbekwaamheid • redenen van verzet betrokkene tegen zorgplan

Vormen van gedwongen zorg:

WZD	WVGGZ
<ul style="list-style-type: none"> • toedienen van vocht, voeding en medicatie, alsmede het verrichten van medische controles of andere medische handelingen en therapeutische maatregelen...., • beperken van de bewegingsvrijheid; • insluiten, • uitoefenen van toezicht, • onderzoek aan kleding en lichaam, • onderzoek van de woon- of verblijfsruimte op gedrag beïnvloedende middelen en gevaarlijke voorwerpen, • controleren op aanwezigheid van gedrag beïnvloedende middelen, • aanbrenge van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten, die tot gevolg hebben dat betrokkenen iets moet doen of nalaten, waaronder het gebruik van communicatiemiddelen; • beperken van het recht het ontvangen van bezoek. <p>Bij de Wzd kan opname in een accommodatie plaats vinden op basis van een rechterlijke machtiging.</p>	<p>In aanvulling op het patiëntendossier (7:454 van het Burgerlijk Wetboek):</p> <ul style="list-style-type: none"> • zorgaanbieder • geneesheer-directeur • zorgverantwoordelijke • vertegenwoordiger • de voor continuïteit van zorg relevante familie en naasten • zorgkaart • zorgplan • afschrift beslissing wilsbekwaamheid • redenen van verzet betrokkene tegen zorgplan
<p><i>Onvrijwillige zorg altijd beoordelen op basis van proportionaliteit, subsidiariteit, noodzakelijkheid en doelmatigheid</i></p>	<p><i>Verplichte zorg altijd beoordelen op basis van proportionaliteit, subsidiariteit, noodzakelijkheid en doelmatigheid, veiligheid.</i></p>

Minimale vereisten aan de (verplichte) cliënten/patiënten vertrouwenspersoon:

WZD	WVGGZ
Er is een onafhankelijk cliëntenvertrouwenspersoon die niet in dienst van de instelling mag zijn en die, indien de cliënt dit wenst, hem/haar bijstaat. De cliëntenvertrouwenspersoon behartigt uitsluitend het belang van de cliënt.	Er is een onafhankelijk patiëntenvertrouwenspersoon die niet in dienst van de instelling mag zijn en die, indien de cliënt dit wenst, hem/haar bijstaat. De patiëntenvertrouwenspersoon behartigt uitsluitend het belang van de cliënt.
<i>De cliëntenvertrouwenspersoon heeft vrije toegang tot betrokkene.</i>	<i>De cliëntenvertrouwenspersoon heeft vrije toegang tot betrokkene.</i>

Minimale vereisten aan de (verplichte) klachtencommissie:

WZD	WVGGZ
Bestaat uit een oneven aantal van ten minste drie leden die niet werkzaam mogen zijn bij of voor de zorgaanbieder, en die geen relatie mogen hebben tot de klager, betrokkene of zijn vertegenwoordiger.	Bestaat uit een oneven aantal van ten minste drie leden die niet werkzaam mogen zijn bij of voor de zorgaanbieder, en die geen relatie mogen hebben tot de klager, betrokkene of zijn vertegenwoordiger.
Klachtencommissie is zodanig van samenstelling dat deskundigheid en onafhankelijkheid te allen tijde is gewaarborgd.	Klachtencommissie is zodanig van samenstelling dat deskundigheid en onafhankelijkheid te allen tijde is gewaarborgd.
Ook moet de klachtencommissie relatief eenvoudig bereikbaar zijn voor cliënt	Ook moet de klachtencommissie relatief eenvoudig bereikbaar zijn voor betrokkene.

Registratieverplichtingen IGJ (zijn bij beiden regimes verschillend):

WZD	WVGGZ
Dossier cliënt moet volledig digitaal beschikbaar zijn (in de instelling).	Dossier cliënt moet volledig digitaal beschikbaar zijn (in de instelling).
Eens per 6 maanden een digitaal overzicht verstrekken aan IGJ met gegevens uit artikel 17, eerste lid, Wzd.	Eens per 6 maanden een digitaal overzicht per cliënt verstrekken aan IGJ met de gegevens uit artikel 8:24, eerste lid, Wvggz.
Eens per 6 maanden een analyse over de verstrekte gedwongen zorg verstrekken aan IGJ.	Eens per 6 maanden een analyse over de verstrekte gedwongen zorg verstrekken aan IGJ.

- Belangrijkste verschil is dat voor de Wvggz populatie vooraf een zorgmachtiging afgegeven door de rechter nodig is voor gedwongen zorg, voor alle zorgvormen – al dan niet in ambulante setting of met gedwongen opname in een accommodatie, terwijl de gang naar de rechter onder de Wzd alleen nodig is voor onvrijwillige opname en verblijf;
- Indien een zorgmachtiging in gedwongen opname voorziet, is het qua verblijf minder van belang of iemand zich op grond van een Wzd titel of met een Wvggz titel in een instelling bevindt. De interne rechtspositie van Wzd-populatie enerzijds en Wvggz-populatie anderzijds zijn grotendeels geharmoniseerd. Wel zijn er enkele verschillen in registratie. Uiteindelijk geldt voor beide wetten dat de individuele machtiging of het zorgplan bepaalt welke vormen van zorg al dan niet kunnen worden toegepast ter voorkoming van ernstig nadeel.

Voor meer informatie over
De Wet zorg en dwang verwijzen wij
u graag door naar
<https://www.dwangindezorg.nl/wzd>